

AMERIKA

ESPERANTISTO

Nov., 1923

	Page
The Why, the How and the Who of Esperanto	Harold Rollason 1
Notes and News from the Central Office	E. J. Meriam 5
"La Banshee"	D. W. M. Jenkins 7
Annual Convention of the Esperanto Association of California	9
Pri la Vortordo en Esperanto	The British Esperantist 11
La Esperanto Movado en Norda Ameriko	13
La Konduko de Grupo	D. W. M. Jenkins 15
Two Impressions of the XVa	Miss Leonora Stoeppler 17
El la Naturo	Mr. Frank Stephens 18
Recenzoj	The British Esperantist 19
Correspondence	20
La Legendo pri la Postlasaĵo de la Maŭro	D-ro Louis Allen 22

AMERIKA ESPERANTISTO

a propaganda organization for the furtherance of the study and use of the International Auxiliary Language, Esperanto.

Yearly Memberships: Regular \$1.00; Contributing \$3.00; Sustaining \$10.00; Life Members \$100.

This department is conducted solely for the benefit of our organized groups throughout the country. It furnishes a means of keeping in close touch with the work in other cities, for the exchange of ideas and helpful suggestions, and for the formation of valuable friendships in a united field of endeavor.

Groups are listed for 12 issues of the magazine, at a cost of only 25 cents for the two-line insertion. Extra lines are 10 cents each additional. The heading,—name of city or town—is inserted free. This matter warrants the immediate attention of every club secretary. Group Charter—\$1.00.

BERKELEY, CALIF.

Berkeleya Esperanta Rondo.—Vinton Smith, Secy., 586 Lake Park Ave., Oakland, Calif.

OAKLAND, CALIF.

Oakland Esperanta-Rondo.—L. D. Stockton, Secretary, 420 15th St.

SAN FRANCISCO, CALIF.

Esperanto Association of California, Inc.—Meets first Tuesday evenings, Rooms 309-311 Chronicle Bldg., San Francisco. M. D. Van Sloun, Secretary, 1160 Fell Street.

MONTREAL, CANADA.

Montreal Esperanto Association.—Meets each Monday evening at 8 in Room 12, The Tooke Bldg. Sec., Miss E. Strachan.

OKLAHOMA CITY, OKLA.

La Oklahoma Esperantista Societo kunvenas dimanĉe kun Arto kaj Scienco Klubo, 2501 W. Ave. "G", RR6, Box 156, Oklahoma, Okla. C. R. D. S. Oakford, Prez.

WASHINGTON, D. C.

La Kabea Esperanto Klubo. — Meets every Wednesday, at 8 P. M., during June and September, and between, at Apartment 53, No. 706 Eleventh St., N. W.

Kolumbia Esperanto Asocio.—No meetings during June and September, and between. Sin turnu al B. P. M., 1918 Sunderland Place.

CHICAGO, ILLS.

La Gradata Esperanto-Societo, Dvorak Park.—Jaroslav Sobehrad, Secretary, 5625 23rd Rd., Cicero, Ill.

La Esperanto Oficejo, 1669 Blue Island Ave.—Kunvenas 2an kaj 4an sab. ĉiumonate.

ROCKFORD, ILLS.

Scandinavian Esperanto Institute, 1217 7th Ave.

BOSTON, MASS.

Boston Esperanto Society, 507 Pierce Bldg., Copley Sq.—Meets Tuesdays, 7 P. M. M. Marootian, Secretary.

WORCESTER, MASS.

Worcester County Esperanto Society.—Business Institute, every Friday, 8 P. M.

BALTIMORE, MD.

La Baltimore, Md., Esperanta Rondeto meets 1st and 3rd Wednesday evenings in month at Md. Academy of Sciences.

PORTLAND, ME.

Portland Esperanto Society.—Mrs. E. C. Flint, Secretary, 16 Sherman St.

DETROIT, MICH.

Detroit Esperanto Office, 607 Breitmeyer Bldg.—Open daily. Library at disposal of everybody daily, 7 A. M.-9 P. M., except Tues. and Fri. Classes meet Tues. and Fri., 8.10 P. M.

La Pola Esperanto Asocio, 1507 E. Canfield Ave.—B. Lendo, Sek., 3596 29th St.

TOPEKA, KANSAS Esperanto Association. Prez. Capt. Geo. P. Morehouse. Sek-lino, S-ino Lida R. Hardy, 1731 Lane St. Kores-Sek-lino, F-ino Leone Newell, 635 Watson St.

NEW YORK CITY, N. Y.

The New York Esperanto Society.—Miss L. F. Stoeppler, Sec., 105 West 94th St. The Barĉo, or Esperanto Supper, is held on the first Saturday of each month, 6.45 P. M. at Hotel Endicott, 81st St. and Columbus Ave.

La dimanĉa kunveno, al kiu ĉiuj estas bonvenaj, okazas je la tria horo, posttagmeze, ĉiun dimanĉon, ĉe la loĝejo de S-ro Joseph Silbernig, 229 East 18th St., Manhattan.

WEEHAWKEN, N. J.

Hudson County Esperanto Society, Box 32, Weehawken, N. J. Headquarters: Room 307 Dispatch Building, Union Hill, N. J. Meetings: The second Tuesday of month. Secretary: Mr. O'Brien, 6 Hageman Place, West New York, N. J. Literatura Klaso, under direction of J. J. Sussmuth, every Tuesday except second, Room 307 Dispatch Building, Union Hill, N. J.

CLEVELAND, OHIO.

La Zamenhofa Klubo.—S. Kozminski, Sek., 3406 Meyer Ave.

TORONTO, CANADA.

The Toronto Esperanto Society meets every Sunday at 4 P. M., and classes are held every Thursday at 8 P. M., in the school room of the Society of Friends, 113 Maitland Street.

Honorary Secretary, Sro. A. P. H. Rollason, Box 123, Terminal A, Toronto.

ERIE, PA.

La Pola Studenta Societo, Prof. E. Bobrowski, ing., St. John Kanty College eldonas 1/2-jaran ĵurnalon, "La Studento," jara abono \$1.00.

PHILADELPHIA, PA.

Philadelphia Esperanto Society, Henry W. Hetzel, Sec'y, West Phila. High School for Boys. Barĉo and monthly meetings on third Tuesdays at Hotel Hanover, 12th and Arch Sts. (Barĉo 6.45; business meeting 7.45 P. M.) Centra Loka Oficejo, 133 N. 13th St. (Librovendejo de Peter Reilly, Vic-Delegito de U. E. A.)

Rondeto de Litovaj Esperantistoj, 2833 Livingston St.

Esperanto Stelo de Polujo.—Sekr., S. Zysk. Kunvenas mardon vespere inter 8-10 h., 507 N. York Ave.

PITTSBURGH, PA.

Esperanto Sec., Academy of Science and Art.—J. D. Hailman, Sec., 310 S. Lang Ave. Fridays, 8 P. M.

MILWAUKEE, WISC.

Hesperus Esperantists.—S-ino B. H. Kerner, Sek., 629 Summit Ave., 3rd Tuesdays, 8 P. M.

Amerika Esperantisto

ORGANO
de la

ESPERANTA ASOCIO DE NORDA AMERIKO

507 Pierce Bldg., Copley Square
Boston 17, Mass., U. S. A.

Vol. 32.

November, 1923.

No. 4.

The Why, the How and the Who of the Esperanto Movement

I had six honest serving men,
They taught me all I knew,
Their names were What, and Where, and When,
And Why and How and Who.

At the moment the answer to the question, Why Esperanto? is so obvious that we hardly need to spend time on the discussion of it.

Because in the world today there is the phenomenon of an amazing intellectual and material progress, and side by side with it an alarming moral and spiritual retrogression.

The nations are in closer touch than ever, but the result is friction instead of fellowship. Friction with its attendant waste and heat and slowing up of the machinery of civilization.

This vitally affects every one of us, even our self-satisfied and self-complacent America; and the only cure for the fear and uncertainty, the unemployment and poverty, the fearful expenditure of time and money upon unnecessary armaments, is the creation of a new spirit—the spirit of international understanding and international sympathy.

Esperanto is one of the grand means for the promotion of mutual intelligibility and therefore of international understanding.

It is neutral intellectual ground upon which matters can be discussed dispassionately and whose atmosphere is charged with the bracing ozone of the spirit of goodwill and co-operation.

THE HOW OF ESPERANTO.

What was that that whizzed by, Dilly?
Oh! it was only a snail, Dally.

One of the latest discoveries of Science is that the solid ground upon which we live is moving at the rate of one foot a year in the direction of the North Pole. This is too fast for some people. They are terribly afraid lest the Almighty should put his foot upon the accelerator, and that we shall arrive too soon at that much more desirable destination—a World State in which a judicial and authoritative internationalism insures the free and unhampered development of the national life of the peoples.

There is no need to fear that we shall travel too fast upon this road. In fact there is an urgent need for Esperanto in the world now. How can we give it to the world? How spread it far and wide in the quickest possible time? These are for us the vitally important questions.

The answer is simple. Get Esperanto recognized by the leaders of the peoples in government, religion, science, education and commerce. Get that and our work is done.

We can get it in one way only. We must organize. The Esperantists of North America must set up and strongly support such a central organization as will enable them to concentrate their force upon each and every vulnerable point or opening

that presents itself in each and all governmental, commercial, scientific, religious and educational organizations everywhere.

In the Esperanto Association of North America we have this central organization ready to hand. All we need is to give it the opportunity to function efficiently. In the very nature of the case the movement demands a live international organization. How can this exist unless such national associations as ours contribute their strength to it?

For this reason it is highly necessary that the E. A. N. A. should be alert and vigorous, and not only so, but that new groups may be organized, new members enlisted, and new books and other literature published and distributed.

Let us then support our own central organization by all the means in our power. Let us rally to its help and thus encourage our officers and one another to stronger and more sustained effort for the success of our movement.

We are not out to discover "how far high failure overleaps the bounds of low success." We are asking that the E. A. N. A. be put, now, on such a footing that it may be a real power in the promotion of the Esperanto movement.

We want old members to come back to us, present members to show a livelier interest, new members to join us and all members to pay their subscription regularly and willingly.

We will not attempt to disguise the fact. In the Esperanto movement a great deal depends upon the elusive and reluctant dollar.

From the whole Continent of North America we want this year about the price of one good piano or automobile. Between us we can, if we try, raise this money easily and at once. So we come to

THE WHO OF ESPERANTO

The "Who" is ourselves for we can be quite certain that we shall not corral the millionaires. The Esperanto Movement in North America depends upon the present members of the E. A. N. A., the individual members of the local groups and upon the unattached Esperantists who are to be found everywhere.

It depends upon you, my friend, who are at this moment reading these words.

Now we believe that you are willing to do what you can, and in order not to befog the issue, we are going to suggest the one most effective way to help. Make your own membership of the E. A. N. A. effective by renewing or increasing your own subscription and by supporting and circulating our magazine "Amerika Esperantisto." At the same time make your own membership doubly effective by a determined effort to enlist every member of your group and every individual Esperantist of your acquaintance as a member of the E. A. N. A. and as a subscriber to the magazine.

We believe that one month of resolute, self-sacrificing endeavors on your part, along these lines, will suffice to put the Esperanto Association of North America on a sound financial basis, and in a position in the coming year to do all that is necessary to ensure the larger progress of the Esperanto movement on this Continent and in the world.

Will you personally do this? Will you send your subscription, and the subscriptions of your friends(\$2 a year including the Magazine) to the Secretary, E. A. N. A., 507 Pierce Bldg., Copley Square, Boston 17, Mass., U. S. A. and will you also send the writer and honorary Editor of the magazine a few lines saying what you personally are doing. Address this to the Editor, "Amerika Esperantisto," Box 123, Terminal A, Toronto.

The best news we can publish next month will be the news that Esperantists generally, personally and generously are rallying to the support of the Central organization.

Harold Rollason.

Notes and News from the Central Office

Mr. and Mrs. J. J. Sussmuth of Weehawken, N. J. are receiving congratulations about the young son who arrived September 21st, and of whom the fond father writes:

“Ĉar el **homoj** li nur estas **er'o**
Ni pro tio nomas lin **Homer'o**”

Rockford, Illinois has a group of twelve studying Esperanto at the Skandinaviska Esperanto-Institut, under Sro Karl Froding, Editor of “Skandinava Esperantisto.”

The Times-Herald of Dallas, Texas, Sept. 23, published a two-column article on Esperanto, its history and present condition, at the instance of Mr. Price Cross, President of the International Travellers Association of Dallas, who became interested in an auxiliary language when he happened to be in Antwerp during the Congress of 1911. The interest created by the article was such that plans are in progress for a class in Esperanto.

At the opening Barĉo of the New York Society, October sixth an unusually large group assembled for dinner, and listened to Miss Stoeppler's report of the Nuremburg Congress. Mr. Morton, the President, is making a drive for new members to the Society.

Esperanto has been placed on the regular curriculum of Miss Spence's School for Girls, at 30 West 55th Street. There are two classes numbering about twenty pupils taught by Mr. James F. Morton, Jr., which are reported as being very enthusiastic.

Mr. B. W. Reich, Secretary of the “Esperanto Klubo Harmonio” announces free Esperanto classes every Friday evening at 8 o'clock at the Washington Irving High School, Room 530.

Again we are indebted to “Boy's Life” for answering an inquiry about Esperanto in the “Scout Section” of the October issue, and giving our address. About sixty inquiries have come from 25 different states enclosing a nickel, and asking for a Key and catalog. The name of an Esperantist in the town or locality has been given whenever possible. **Samideanoj**,—be sure and give attention if any of these boys write to you; they are the hope for the future.

Dr. D. O. S. Lowell gave a talk on “What is Esperanto” October 9th for the Boston Esperanto Society, as an announcement for classes which began on October 16th.

The class of beginners meets at 7.30, the advanced class at 8.30; the former have the privilege of remaining to listen to the second group.

Each member of the latter group brings in an article from the daily press with the Esperanto translation. The translations are exchanged, corrected and brought in the following week and read with comments by the instructor.

The advanced class also meets from 7.30 to 8.30 for conversation under the guidance of Miss Ohman and Mr. Frost. They have also brought out a small news-letter with contributions by each one, the edition limited to one copy, is a joy to behold, and has been presented to Dr. Lowell.

President Morgan of Antioch College, Yellow Springs, Ohio, was one of the number who attended the meetings in New York last March sponsored for by Mrs. Morris on the subject of an International Auxiliary Language. After his return to Antioch he gave a long talk on the subject to the student body and promised to start a class in Esperanto as soon as he could secure an instructor. At the close of the session, to his surprise, one of the teachers came forward and offered to teach a class. Who is he, and where did he learn it? Joseph Bartlett (now Reverend) as a young fellow attended the Perkins Institution for the Blind in South Boston, and studied Esperanto with Mr. Edward K. Harvey of cherished memory, then Principal of the Boy's School at that institution. Mr. Harvey took four blind boys to the International Esperanto Congress at Cambridge, England, in 1905, and young Bartlett was one of the number. He is delighted to be again in touch with the movement and has a class of 12 boys in the preparatory department from 15 to 17 years of age.

Ex-President Eliot of Harvard College has recently said that the development of the system at Antioch College is one of the most important experiments now being carried on in the world,—that of alternate periods of study and work.

Antioch College was founded by Horace Mann, the eminent Massachusetts educator, who happens to have been the father of our Treasurer, Mr. B. Pickman Mann of Washington ("Bopomano").

E. J. Meriam.

Fiera sinjorino—Mia edzo estas tre ĵaluza; do mi dancas nur kun ege malalogaj personoj.

Kundancanto—Tio estas tre bona ideo. Mi ĉiam same faras.

La "Banshee"

Antikva Kredaĵo Irlanda

D. W. M. Jenkins

La vorto "Banshee" signifas, speciale, la virino de la raso feina, ĉar la radikvorto estas "van" (kiu signifas "la Virino"—"la Belulino"); tiun-ĉi radikon oni trovas en la vorto Venus. Shilo-Van—"la filo de Virino"—estis unu el la nomoj de Buddha, kaj kelkaj aŭtoritatuloj asertas, ke en la Irlanda nomo Sullivan (Sulli-van) sin trovas tiu-ĉu malnova nomo de Buddha.

Kiel la Leanan-Sidhe estis la akceptita spirito de vivo, donante inspiron al la poeto kaj la muzikisto, tiel la Ban-Sidhe estis la spirito de morto, la plej fantoma kaj timiga el ĉiuj feaj estaĵoj.

Nu, nur kelkaj familioj kun antikvaj nasklinioj, aŭ tiuj, kiuj posedas la donacon de muzik- aŭ kant-arto, estas prizorgataj de tiu ĉi spirito; pro tio, ke la muziko kaj la poeziarto estas donacoj feinaj, kaj la posedantoj de ili montras parencecon al la spirita raso—tial ili estas observataj de la Spirito de Vivo, kiu estas profetado kaj inspirado, kaj la Spirito de Sorto, kiu mal-kaŝas la sekretojn de la morto.

Kelkafoje la Banshee sur sin prenas la formon de dolĉa kantanta virgulino, kiu mortis dum infaneco, kaj estas ricevinta mision de la nevideblaj povoj fariĝi la antaŭkurantino de estonta morto al iu ano de sia mortema parenkaroo. Alifoje, ŝi estos videbla dumnokte kiel mortkitele vestita virino, kaŭrante sub la arbaro, vualitvizaĝe ploranta; aŭ ŝi transflugas, dum la luno brilas, kriante dolorege. La plorado de tiu ĉi spirito estas pli malĝojiga ol ia alia monda sono, kaj kiam ĝi estas aŭdata dum la nokta trankvileco, antaŭsignas neevitablan morton al iu familiano.

La Banshee eĉ sekvas la antikvan rason trans la maregon al malproksimaj landoj, ĉar malproksimeco kaj tempospaco tute ne prezentas malhelpaĵojn al la mistika povulo, kiu estas elektita por profeti pri morto al familio. Pri tiu ĉi tempo, bone aŭtentigata ekzemplo sin prezentis antaŭ kelkaj jaroj, kaj personoj nun vivantaj povas atesti pri ĝia vereco:

Ano de la antikva gento, O'Grady, estis almigrinta Kanadon, verŝajne tre malproksimiĝinta de ĉiuj amikoj, tradicioj kaj strangaj influoj de la lando prapatra. Sed unu nokton oni aŭdis strangan kaj dolorplenan ploradon ekster la domo. Nenia vorto estis ekparolata; nur flugadis tra la nokta aero terura krio kva-zaŭ oni multe suferis per malfeliĉeco. Malgraŭ la plej zorga

enketo, neniu estis vidita en la proksimeco de la domo je tiu horo, kvankam kelkaj personoj klare aŭdis la strangajn fantom-sonojn. Sentis la tuta domanaro grandan teruron, kvazaŭ ia supernatura influo ilin ombris.

La morgaŭan tagon okazis, ke la sinjoro kaj lia unuenaskita filo faris boatekskurson ĉirkaŭ la promontoro, kaj, pro tio ke ili ne revenis je la kutima horo, oni tre malkvietiĝis kaj sendis fiŝkaptistaron al la marbordo, por ke ili faru serĉon. Sed nenio okazis, ĝis, je la preciza horo de la nokto kiam la spiritkriado estis aŭdita la antaŭan tagon, oni ekvidis aron da homoj alproksimiĝantaj la domon, kun ili portantaj la kadavrojn de la patro kaj filo, kiuj estis dronintaj per la subita renversiĝo de la boato dum la lando estis videbla, sed ne sufiĉe proksima, por ke helpo alvenu ĝustatempe.

Tiamaniere la Ban-Sidhe plenumis sian mision sortan, post kio ŝi malaperis kaj la spirita kriado ne plu estis aŭdata.

Turisto—Ĉu ĉi-tiu loko estas kvieta?

Kampano—Ĝi estis kvieta—ĝis la civitanoj venis ĉi-tien por ke ili trovu la kvietecon.

Artista Fraŭlino—Ĉu via filino ludas la "Toccata" de Leschet-izsky?

Sinjinino Riĉa—Mi ja kredas. Sed vi certe devas ŝin aŭdi ludanta la kanton pri bananoj.

THE
"EDINBURGH"
Esperanto Pocket Dictionary

Esp.-Eng. & Eng.-Esp.

Cloth Binding \$0.75 Leather \$1.75

On sale at Esperanto Office or at leading Booksellers.

New York **T. Nelson & Sons, Ltd.,** Toronto

Annual Convention
of the
Esperanto Association of California
(Incorporated)

During the afternoon of October 14, 1923 the 9th Annual Convention of the above association took place. Mr. Brewster F. Ames, President, had very kindly offered the use of his spacious home, situated on Pacific Avenue, San Francisco, and overlooking the Golden Gate and Mount Tamalpais, its guardian.

The fact of the convention being held under these circumstances added very largely to the pleasure of everyone and to the success of the convention as the feeling of friendliness so well known to exist amongst "samideanoj" was enhanced by the home atmosphere, and this was expressed by some of the speakers. Our thanks are due to our President and to Mrs. Ames.

About 33 took part, mostly old faces, very pleasant to see, but the writer could not but regret the fewness of new faces. One indeed was present, a recent arrival from Sweden, who will not complain of the welcome extended by the gesamideanoj.

The business meeting was opened with a speech by the President. Reports were read and adopted and after balloting the retiring directors were re-elected. The business was conducted almost exclusively in Esperanto.

Mr. Vinzent, Chief Delegate for U. E. A. for the Pacific Coast, spoke on the necessity of making practical use of the language giving examples of actual transactions and urging the importance of U. E. A. to the movement,

Mr. Cuthbertson, not an Esperantist but the creator of an artificial language—said he had much enjoyed being present and had dropped his language as he realized how well established Esperanto had become.

Mr. Ames announced the commencement of some new courses.

Mr. Fred Rivers, who conducts an Open Forum and a series of educational lectures three times a week told how every week at one of these meetings a talk on Esperanto is given at the beginning, which helps to make it known.

The meeting was marked rather by a note of regret for not having done more during the past year. Towards the end however a more vigorous atmosphere was felt and a strong determination to make the ensuing year one of real activity for the Cause.

The business meeting was followed by an excellent dinner and the conversation if not always conducted in Esperanto was at least about it.

After dinner there was a social which was very much appreciated. Samideano Postnikoff said a few words in which he told how he had hurried back from the country in order to be present and had come straight to the convention—not even waiting to see his family first.

Major Rosher made a little talk on the outstanding happenings in Esperantujo during the past year and remarked that the Venice Conference was the most important, even surpassing the Teachers Conference of last year and the League of Nations resolutions. He urged the capitalization of this conference for propaganda purposes. He strongly sustained Mr. Vinzent in urging loyal support to U. E. A. as the backbone of the movement. Finally he dwelt on the Interna Ideo, pointing out the necessity of spreading Esperanto as one of the most practical means of stopping War.

We all felt "keyed up" at the end of the day, embued with fresh enthusiasm and a desire to push "la Afero."

E. R.

KION RESPONDI AL NIAJ PETANTAJ SAMIDEANOJ DE EŬROPO?

Mi proponas, ke, pro la multeco da petoj, kiujn tiom multoj el ni amerikaj esperantistoj, kaj speciale la E. A. de N. A. oficistoj ricevadas, ni uzu la du jenajn formrespondilojn:

(1) Kara Samideano:

Al via komuniko de.....petanta la interŝanĝon de..... respondas jen: (laŭ streko):

(a) Penos trovi samideanon, kiu agos laŭ via propono

(b) Jam transdonis, aŭ transsendis, la komunikajon al samideano kiu kompreneble agos laŭ via propono

(c) Se vi ne havos ŝatindan interŝanĝadon, post kelkaj semajnoj, bonvolu avizi.....; ĉar estas dezirinde por nia afero ke tiaj petoj estu plenumataj laŭeble.

Sincere via,

(2) Kara Samideano:

Al via komuniko de petanta monhelpon, mi (ni) bedaŭras ne havi ŝatindan respondon. Kompreneble vi kaj multegaj samideanoj de Eŭropo kredas ke la Esperantistaro de Ameriko estas riĉa. Kontraŭa estas la bedaŭrinda fakto; eĉ por niaj asocioj, lokaj kaj nacia, ni havas grandan malfacilon havigante la monon necesan por la funkciado; ĉar ne, ĝisnune, la riĉuloj bone akceptas nian karan lingvon. Ni ja komprenas ke la Eŭropaj samideanoj multe suferas pro la monmalvaluto, kiu ankaŭ kaŭzas mallaborecon, kaj certe ni esperas kaj preĝas ke baldaŭ estos la tago kiam iliaj vivrimedoj plenece revenos. Dume, ni atentigas tiajn petojn al la "Ruĝa Kruco" en Ameriko, kiu, eble, havos perilon por helpi en maniero (al ni) neatendita.

Sincere via,

Pri la Vortordo en Esperanto

From the British Esperantist

Inter la kvalitoj de ideala internacia lingvo, diskutitaj de Jakob Grimm en lia fama Programo de 1860, troviĝas sub la rubriko "Senlima riĉeco" la postulo: "ĉiu variado de la vortordo esprimu diversan gradon de emfazo, ĉu intelekta, ĉu emocia; ĉia inversio estu teorie permesebla, sed havu apartan motivon." Ĉiu konsentos, ke vortordo principe libera estas netaksebla helpilo por plifaciligi la akiron kaj uzadon de nia lingvo; tamen, libereco ne sinonimas kun arbitreco. Elektante inter variantoj ni posedas rimedon plej delikatan por nuancigi la esprimon de niaj pensoj. Nur per tiuspeca zorga ekspluatado de la kaŝitaj kapabloj de nia lingvo ni forigos la riproĉon de tiaj eksteruloj, kiuj vidas en Esperanto nur ĵargonon kvazaŭ—"piĝin"an.

Laŭ la esploroj, kiujn faris la Aŭstra filologo D-ino Richter pri la evoluado de la vortordo en la latindevenaj lingvoj, la aranĝo de la frazelementoj, almenaŭ en naciaj, dependas de du faktoroj: (a) psikologia, nome la rangordo de la ideoj konsciataj (ĉu vidbildoj, ĉu aŭdbildoj, ĉu vortbildoj k. t. p.) kaj (b) tradicie ritma, nome la prefero de certaj ritmaj kaj tonaj skemoj al aliaj (kutimaj finkadencoj k. t. p.). Ofte la psikologia t. e. persona principo emas rompi la tradicion, precipe por reliefigi iun pensajon, kiu alimaniere ne sufiĉe elstaras el la ĉirkaŭaĵo. Eĉ angle oni povas en certaj situacioj renversi la kutiman ordon, ekz. 'A steamer! look, there' aŭ 'coldly he stared at me.'

Verdire ĉiu ajn lingvo havas iom da 'sving-spaco' en kiu ĝi povas libere pendoli, sed ne senlima estas tiu spaco—kiel montras ankaŭ Esperanto!

Jam de la komenco estas dezirinde distingi inter du eventualoj: unuflanke, la aranĝo de vortoj interne de vortgrupo, kiu per si mem ne sufiĉas por formi 'frazon,' kaj aliflanke la ordo de tiaj frazeroj (ĉu vortoj, ĉu vortgrupoj), el kies kombiniĝo frazo naskiĝas. Konsiderante unue la interŝanĝigon de la elementoj en la grupo, ni citos kelkajn karakterizajn ekzemplojn:

(a) Adjektivo kaj substantivo—internacia lingvo kaj lingvo internacia: nin decidigos aŭ la ritma sento, laŭ kiu ni ofte preferas la antaŭenmeton de mallonga kaj postmeton de longa adjektivo, aŭ la opinio ke la antaŭenmeto de la adjektivo rezultiĝas kombinaĵon pli intiman.

(b) Artikolo kaj adjektivo kaj substantivo—Esperanto, kiel la naciaj lingvoj, povas distingi inter la **granda Karlo** (simpla atribuo) kaj **Karlo la Granda** (distingilo de inter aliaj Karloj). Kelkfoje la dua esprimmaniero uziĝas en la poezio, ekz, **tago la bela** kun la senco de la unua.

(c) Adverbo kaj verbo—oni diras preskaŭ sendiference **mi trankvile rigardas** aŭ **mi rigardas trankvile**, sed ĉe tre mallongaj partikuloj kiel **ĵus, do, ja, jam** ŝajnas pli kutime sekvi la pli pezan verbon.

(d) Kiam adjektive funkcia vortgrupo difinas substantivon, kelkaj aŭtoroj—precipe germanaj—emas enmeti la tutan vortgrupon inter la artikolon kaj la substantivon, ekz. **la de la anglaj kuracistoj uzataj drogoj**. Pli rekomendinda, ĉar pli internacia kaj pli flua, ŝajnas la ordo: **la drogoj uzataj de la anglaj kuracistoj**. Eĉ tria alternativo troviĝas en la Zamenhofa **ŝi volonte ekkaptis la altiritan al ŝi tranĉilon** (F. K., p. 27, l. 21).

(e) La lokigo de neaj vortoj kiel **ne, neniam** k. t. p. aŭ de limigaj vortoj kiel **nur, precipe, eĉ** k. t. p. reguliĝas laŭ la esprimo neota aŭ limigota. Oni povas konstati en Esperanto la principon, ke la difnanta elemento staras antaŭ la difnata, ekz. **Ne mi iris tien, sed li; mi ne iris tien, mi restis dome; mi iris ne tien, sed aliloken** k. t. p. Oni notu la frapantan diferencon inter **tute ne, ne tute** kaj aliaj.

Tamen, la Esperantaj vortkombinoj estas kelkfoje, pro sufiĉaj kaŭzoj, malpli elastaj ol la ĵus konsiderataj. Sufiĉos du-tri ekzemploj:—

(a) La artikolo **la** neniam sekvas la substantivon. En tio Esperanto similas al la plejmulto el la Eŭropaj lingvoj, sed malsimilas al la skandinavaj kaj vaska lingvoj.

(b) Vortgrupo kun prepozicio dependanta de substantivo neniam staras inter la artikolo kaj la ĉefsubstantivo. Do, oni ne skribu 'la de la domo mastro' pro danĝero de konfuziĝo kun 'dommastro'; oni skribu en prozo **la mastro de la domo**, en poezio, se necese, **de la domo la mastro**. Krome oni havas la rimedon formi adjektivon el la grupo, ekz. **la por-esperanta batalo** anstataŭ **la batalo por Esperanto**.

(c) La prepozicio ĉiam kaj senescepte antaŭeniras la substantivon, malsimile al la Finna-ugraj lingvoj kiuj konas postpozicion. 'Londono al' por **al Londono** troviĝas nenie.

Nun ni ekzameni la vortordon en la vera sencunuo, la 'frazo,' kiu—sur la intelekta nivelo—enkorpigas logikan propozicion, sed ankaŭ utiliĝas por la esprimo de formulita sento aŭ volo. Temas ĉi tie pri la relativa loko de la subjekto, verbo kaj komplemento, indiferece ĉu iu el ili estas unuvorta aŭ plurvorta esprimo. En Esperanto la tradicia ordo en simpla aserto senemocia estas sendube: (1) subjekto (2) verbo (3) komplemento, ekz. **mi portas la valizon**, precize kiel en la angla lingvo; ĉe demando enkondukita per 'ĉu' same kiel ĉe aserto demando kun "ki"-vorto ĉi tiu demandilo kutime staras unualoke, indiferece ĉu subjekto ĉu komplemento; en ekkrio, ordo iom pli elasta sed plej ofte analoga al tiu de demando. Esperanto ne konas la severan regulon de la plej multaj teŭtonaj lingvoj, kiu necesigas inversion, se iu nesubjekta esprimo okupas la unuan lokon.

Esperanto ankaŭ ne diferencigas inter la ordo en ĉeffrazo (**mi vizitos la amikon**) kaj en subfrazo (**mi ne venos, ĉar mi vizitos la amikon** k. t. p.). Tamen, ekzistas kelkaj transpaŝoj el la norma ordo, kiuj estas kompreneblaj kaj defendindaj.

(a) En aserto oni volonte postmetas subjekton, se ĝi estas tre longa kaj peza aŭ sekvota de relativa subfrazo, ekz. **Antaŭ multaj jaroj vivis unu reĝo, kiu tiel amis.....** (F. K., p. 19, 1,1).

(b) La antaŭenmeto de komplementa esprimo ofte celas aŭ formi ligilon kun antaŭeniranta frazo (**.....pruvas la utilecon de Esperanto. Esperanto ni do konsideras.....**) aŭ altgrade akcentigi la komplementon (**morton li ne timis, sed honton**).

(c) Eĉ la verbo kaj precipe la netransitiva povas stari ĝuste ĉe la komenco, plej ofte kiam la subjekto estas plurvorta, ekz. **Restis nur kelkaj minutoj**, aŭ kiam la verbo estas nepersona, ekz. **Temis pri pedagogiaj demandoj**.

(d) Kelkfoje esprimiĝas demando en formo de aserto aŭ kun la karakteriza tonmovado supren aŭ kun aldono de demanda partikulo ĉe la fino, ekz. **vi venos hodiaŭ, ĉu ne?** au, **vi ne venos hodiaŭ, ĉu?**

Ni povas konkludi el la ĉi-supra esplorado, ke Esperanto kiel ĉiu vivanta lingvo jam ĝermiĝis kelkajn tradiciajn formojn, kiujn la plejmulto el ni akceptas kaj uzas intuicie kaj senpripense. Ne maltaŭgas, se ni de tempo al tempo konsciiĝas pri niaj lingvaj rimedoj. Parolante ni disponas je tre ekzakta ilo en niaj gradigitaj tonoj kaj akcentoj. Skribante ni povas aŭ substreki—procedo iom monotona—aŭ tiel utiligi la rimedojn de la vortordo, ke ni faros la lingvon logike pli preciza kaj emocie pli riĉa.

W. L. Collinson.

La Esperanta Movado
en
Norda Ameriko
KANADO

Toronto. There is a certain liveliness apparent in Esperanto circles in Toronto. The Toronto Esperanto Society has now arranged to meet twice every week. It has been found more convenient for many of our members to gather on Sunday afternoons at 4 o'clock.

These Sunday meetings are true Esperanto gatherings. It is a matter of gratification to local Esperantists that we find it possible to hold regular meetings like this, at which real discussions take place, Esperanto alone being spoken.

At the first meeting held on November 10th the discussion was opened by Dr. Allen. At the second on November 17th the subject was introduced by Mr. Harry Perkins. Messrs Sweet, Jenkins, Johnston, McLauchlan, Frind, Rollason and others took part in the discussions.

While all Esperantists will be heartily welcomed at our usual Thursday evening meetings, it is our intention to devote most of the time to teaching Esperanto.

We have been encouraged by the presence at our meetings recently of several old friends of the movement while we have had the pleasure of welcoming several new members.

Some aggressive work is being attempted by the starting of a new group in the home of one of our friends in N. W. Toronto. Of this we hope to give more news in our report next month.

USONO

New York. We have received from Mr. James F. Morton the following interesting account of Esperanto activities in New York City. Friends of Mr. Morton will be pleased to learn that Mr. Morton is now President of the New York Society, having been elected to that office in June last.

Mr. Morton writes: We continue to progress in New York. The October and November Barĉoj of the New York Esperanto Society have enjoyed a considerably increased attendance over that of last year. At the November Barĉo, held on the evening of November 3, we had the pleasure of a visit from Miss Mary Thorpe, an Esperantist of high standing in Harrowgate, England. Miss Thorpe is a teacher, and enjoying her first free year for many years. She is visiting this country, to see her old pupils here, to study our educational methods and to meet American Esperantists in the different cities.

Harmonio has also begun its fall activities. It holds classes in the Washington Irving High School, 40 Irving Place, New York City, every Friday evening. The classes are followed at 8:30 P. M. by an Esperanto meeting, with lectures, discussions and debates in Esperanto. All Esperantists are always welcome. It will hold a Barĉo on the third Saturday evening of each month. Esperantists and friends of the Esperanto movement are cordially invited to attend the Barĉo of the New York Esperanto Society on the first and those of Harmonio on the third Saturday evening of each or any month. Those of the New York Society will be held as usual at Hotel Endicott; the place for Harmonio dinners has not yet been chosen, but may be learned from any of the New York Esperantists. At the election of officers for Harmonio, Mr. J. D. Sayers was made president, B. W. Reich secretary, Mrs Ida Sorenson treasurer, and Mr. D. Klajin general manager of the arrangements and programs for the Barĉoj and other public features.

The Spence School. In spite of the death of Miss Clara Spence The Spence School is being continued along the lines originated by her, and her plans for introducing Esperanto are being followed. Mr. Morton is the Esperanto Teacher. We understand that the girls are taking up the study enthusiastically.

It is good news for Esperantists to hear that a School of such standing has placed Esperanto on its regular curriculum.

News of other groups will be found among the News and Notes from the Central Office.

MEKSIKUJO

Tampico—En Tampico sin trovas tre vivplena esperanta grupo, kies nomo estas "Anahuac." Ni tre ĝojas scii ke ĉi-tiu grupo ĉiam progresas kaj vigle antaŭeniras. Dimanĉon, la 21an de Oktobro, okazis la kutima dumonata festo "Anahuac" a, kaj, dank'al la laboremeco de nia fervora samideanino, Sinjorino M. T. de Guerra, la afero ege bone sukcesis. Sinjorino de Guerra, kun la helpo de ŝia edzo, beligis la festejon per flagetoj, kokardoj, kaj aliaj belajoj kiujn ili mem fabrikumis. Ŝi ankaŭ—kred-eble sen la helpo de la edzo—preparis allogajn manĝaĵojn. Kvan-kam estis 60 gesamideanoj ĉe la festo, ŝajnas ke aŭ ili ne multe manĝis, aŭ Sinjorino de Guerra tro entuziasme laboris; tutokaze, la sekvantan lundon oni havis tean kunvenon, kiam oni manĝis la bonaĵojn restintajn de la dimanĉa festo. Oni ĝuis paroladojn, muzikaĵojn, kantojn kaj deklamadojn; poste oni dancadis ĝis la deka horo. Bonege, Anahuakuloj!

Lastan monaton ni havis la plezuron presigi la fotografion de la gekomitatanoj de la "Anahuac" a grupo.

La Konduko de Grupo

D. W. M. Jenkins

Antaŭ nelonga tempo, anino de la Toronta Esperanta Societo sin trovis en urbego kie estis kelkaj izolaj esperantistoj. Estante vigla samideanino, ŝi skribis al ŝia antaŭa grupsekretario petante ke li al ŝi donu konsilon rilate al la starigo kaj kondukado de grupo esperanta. La sekretario pensis ke estus eble helpa al multaj aliaj amikoj se samideanoj diverslokaj skribu artikolojn, donantajn al la legantoj de "La Amerika Esperantisto" ideojn siajn rilate al ĉi-tiu afero. Kiel komenco, do, mi estas petata submeti la jenajn miajn sugestiojn, kiuj mi esperas estu almenaŭ interesaj, se ne utilaj, al iu samideano.

Ŝajnas al mi ke la plej grava necesajo por doni vivon al grupo estas la entuziasmo. Ne necesas pri ĉi-tiu dezirindaĵo plu paroli, krom mencii ke estas preskaŭ ĉiama afero ke la starigo, subteno kaj gvidado de la loka grupo estas entreprenataj de unu entuziasma samideano. Do, kara leganto, konsideru tion kion povus atingi via grupo se ĉiu ajn ano estus centprocente entuziasma.

Por ke ĝi bone funkcii, la grupo certe devas esti kondukata laŭ sistemo. Do, oni tuj elektu prezidanton, sekretarion, komitataron kaj kasiston, kaj aranĝu ke unu vespero ĉiumonate estu difinita por la diskutado de la aferoj de la grupo.

Unu el la plej bonaj entuziasmigiloj estas taŭga centra ĉambro, tia ke iu ano ŝatus inviti siajn amikojn al la grupkunvenoj. Tiu-ĉi sendube necesigas ke oni fiksu monsumon pagotan de la geanoj ĉiujare, ĉiumonate aŭ alimaniere laŭdecide.

Oni nepre devas havi programon, tiel aranĝitan ke ĉiu ano—eĉ la plej nova komencanto—povas trovi bonan okazon por la parolado de nia lingvo. Estas, bedaŭrinde, ofta okazo ke grupo diskutas multe PRI Esperanto en la nacia lingvo. Tiamaniere la grupanoj perdas la solan okazon kiun ili havas por paroli Esperanton dum la semajno.

Estas preskaŭ ĉiama kutimo starigi klason sub la direktado de sperta samideano, kaj ĉi-tio estas certe bona ideo se oni trovas ke ĝi estas bezonata kaj se la studantoj regule ĉeestas la klason. Esperanto sendube estas tre facile lernebla lingvo, sed oni devas ĝin studi laŭsisteme; kaj se oni ne regule ĉeestas la klason oni perdas sian tempon, kaj eble la tempon de la aliaj klasanoj.

Dezirinde estas igi la kunvenojn kiel eble plej interesaj por ĉiuj. Oni povas ĉi-tiun celon ofte atingi per la muziko, ĉar eĉ la plej nova komencanto povas kanti (aŭ kantaĉi) en Esperanto. Multaj bone konataj kantoj estas troveblaj, esperante tradukitaj, en la "Tekstaro" eldonata de la Brita Esperanta Asocio; sed en ĉiu grupo kredeble estas spertulo kiu povas traduki ian deziratan kanton.

Multaj grupoj organizas ludetojn diversspecajn, kaj, je la pli grandaj grupoj, oni ofte aranĝas dancvesperon kiam tiuj-ĉi estas laŭ la gusto de la plimulto da la geanoj. Kampfestenoj kaj vizitoj al muzeoj, aŭ aliaj publikaj lokoj, estas aliaj ĝueblaj kaj utilaj partoj de grupaj programoj. Unu el la plej interesaj programeroj estas la preparado de ia Esperanta drameto aŭ komedio, kaj eĉ se oni neniam ĝin prezentas al aŭdantaro en publika ejo, la preparado mem taŭgas la faron.

Ĉiu bona grupo devas propagandi kiel eble plej multe, sed oni ne forgesu ke la propagando devas komenci en la grupo mem. Alivorte, oni solidigu la anaron kaj certigu ke ĉiu ano lernu kaj parolu li lingvon. Efektive, la ĉefa celo de grupkunveno estas la parolado de la esperanta lingvo, kaj se ĝi ne tion atingas ĝi estas nur fuŝa senviva afero, sen la povo konvinke propagandi.

La plej bona devizo de iu grupo estas "Ĉi-tie oni parolas Esperante."

ZAMENHOFA TAGO POR ZAMENHOFA MONUMENTO!

Se 5,000 Esperantistoj donacos ĉiu po unu ŝilingo, aŭ 10,000 po ses pencoj ni havos le plenan bezonatan sumon por la monumento.

Ĉu Tio Estas Tro Granda Postulo?

Organizu ĉie specialan monkolekton en la Zamenhofa Tago. Postulu la kupon-kartojn por vendi kaj sendu la monon al la Honora Kasisto, W. M. Page, 31, Queen Street, Edinburgh, Skotlando. En la nomo de la Org. Kom. J. D. Applebaum, Hon. Sek., 11, Mayville Rd., Mossley Hill, Liverpool, Anglujo.

N. B.—For convenience please send in your contribution to the Central Office, 507 Pierce Bldg., Copley Square, Boston, Mass.

Knabeto—Paĉjo, mia hundeto min amas, mi estas certa.

Patro—Vi devas diri, "mi pensas;" ĉar oni neniam povas esti certa pri ia afero.

Knabeto—Ĉu vi estas certa?

Patro—Jes, mia bubo, mi estas certa pri tio.

Have you read Page 4? If so what are you going to do about it?

Two Impressions of the XVa

I. Miss Leonora Stoeppler

I arrived the evening before the opening of the Congress and went first where I had rooms reserved "Am. Sterntor." Most of the English Esperantists were there—but kept to themselves—not even a greeting. I got my Congress ticket, looked in vain for a familiar face,—but, alas, ten years had elapsed since I had attended an International Congress.

After a few greetings to new and strange *gesamideanoj*, I went home to bed at an hour unusually early for a *kongresanino*.

The opening meeting was wonderful and inspiring. After the singing of the Hymn by all present, and the place was more than crowded, there was a greeting (rising salute) to Mrs. Zamenhof, and a minute of silence in memory of the dead and gone *eminentuloj*—Dr. Zamenhof, Mybs, Pollen. There were greetings from all representatives, delegates, etc. I had the pleasure of presenting salutations for the New York Esperanto Society, the New York Chamber of Commerce and the Esperanto Association of North America. I was especially impressed with the number of delegates officially representing their respective governments and educational departments.

I attended one or two business meetings and a few concerts, one of them entirely by blind Esperantists. One blind Esperantist came all alone from Peking, China, a most picturesque figure.

On Friday morning there were very inspiring exercises at the statue of Albrecht Durer. A large wreath was laid at the base of the statue, the Esperanto Hymn was sung, addresses were made in Esperanto and in German, and in the pouring rain we lowered our umbrellas to have our picture taken, observed by crowds on the street and innumerable heads at all available windows.

A few of us were invited to meet the chief mayor for an audience; I was the only American present and was selected to represent the United States. The mayor was much interested in Esperanto and pledged his help in every way. He had addressed us at the opening meeting in Esperanto; imagine the effect that was created. Did we cheer? Oh, boy!

Just as we were leaving we heard of the death of President Harding. A member of the Associated Press, ever on the alert to advertise Esperanto, whispered to the Mayor that there was only one American present and it might be graceful to say a few words of condolence to her. The Mayor was greatly shocked at the news and spoke simply and feelingly of his admiration for President Harding. He asked me to convey to

the American people his deep sympathy as well as that of the city of Nuremburg and all Germany. I thanked him in German and was glad I could converse with him in his own language. Prof. Lederer translated our respective speeches into Esperanto for the benefit of the other *gesamideanoj* including Mrs. Zamenhof. The press representative cabled this to all the American and German papers and the next day or two I was surprised to read my name in all the German papers in connection with the incident. Dr. Lederman, the Secretary of the Congress asked me to write the Mayor's message to Mrs. Harding (a cablegram from the Congress was sent) and I received a reply on my return home.

In the afternoon fourteen of us, carefully selected to represent as many nations, went in great state in autos to a visit of condolence to the family of Leopold Einstein, friend of Zamenhof and pioneer of Esperanto in Germany. Speeches were made by nearly all present, toasts were drunk (Oh! Oh! Volstead), and Mrs. Zamenhof and Mrs. Einstein renewed their old friendship. There were many remembrances of the two great men, the Majstro and his Herald who organized the *Weltsprach Verein* in Germany. This later spread all over the world. Einstein was one of the first to take up Esperanto and work for its progress. The son and daughter promised to remain living monuments of the work of their great father. We had brought with us an enormous wreath, on a broad green ribbon were the words "La Tutmonda Esperantistaro al nia meritinda Pioniro." We all went to the cemetery and laid it on his tomb.

II. MR. FRANK STEPHENS

My experience was such as to preclude any more detailed report than the general statement that the congress as a whole was a wonderful success. The only qualification to this is that it was almost too successful in having so many present. It was almost impossible to handle things in the separate groups, but what interfered with my part in it was as follows:

When I landed at Bremen I was met at the station by the delegate for that city Dr. William Fricke, who took care of me with the utmost hospitality up to the time when he put me on the midnight express for Nuremburg. A train loaded to the full including many women and children pulled out of Bremen station just ahead of us, and about daybreak just out of Hamburg our express crashed into this train,—the most terrible railroad accident that has taken place in Germany for years; fifty-two were killed and eighty wounded. When I escaped from the confusion I found my traveling checks, about three hundred dollars' worth, were missing. Then followed fourteen hours drag

to Nuremburg and nothing to eat and seated on wooden benches; and the time I hoped to put in at the conference was largely spent in visiting the railroad officials, the police, and the cable offices to secure funds from home, and returning to Bremen to follow the same inquiries there.

I regret extremely that I have not given and cannot give under the circumstances a detailed account of this convention, but as to the life and force of the Esperanto movement in Europe it cannot be questioned.

El la Naturo

Ĉu la abelo povas paroli?

“Onklo, ĉu insektoj povas paroli?”

La voĉo apartenis al knabo, kiu, en la ĝardeno, serĉis raŭpojn inter la floroj. Ĝuste tiam abelo zumis en floro, kaj la knabo mire rigardis ĝin kaj denove parolis. “Onklo, kial vi ne respondas? Jen estas abelo, ĉu ĝi povas paroli?” La onklo malrapide marŝis al la knabo, kaj diris, “Jes, preskaŭ ĉiu kreitaĵo havas sian propran voĉon. Venu kun mi, kaj mi pruvos al vi, ke la abeloj parolas unu al la alia.”

La abelo flugis al la pordo de la abelujo, kaj donis la signalvorton al la abeloj kiuj gardas la pordon, kaj rapide iris al sia loko tre ekscitite. Ŝi metis sian ŝargon da nektaro en la ĉelojn, kaj iom ripozis. Alia abelo rimarkis ŝian rapidan envenon, kaj ke ŝi iris peze, kaj demandis komplete: “De kie vi venas kun tia ŝargo, kaj kial vi tiom rapidas?” La alia apenaŭ povis paroli, ĉar ŝi estis tre laca, sed baldaŭ revenis la forto, kaj ŝi respondis, “Mi trovis tiom da dolĉaĵo, ke mi portis kiel eble plej multe, ĉar mi timas, ke aliaj insektoj ĝin trovos, kaj ni devas havi sufiĉe por la vintro kiam ĝi venos.” “Sed, amiko,” diris la alia, “kio estas tiu blua strio sur via dorso?” “Mi ne sciis, ke tian mi havas,” respondis la unua. “Ĉu vi venos kun mi,” ŝi daŭrigis, “kaj eble ni povos porti ĉion al la domo.” “Jes plezure,” respondis la alia, “kaj se ĝi estas multe por ni, ni petu al aliaj.” “Nun mi estas preta por iri, kaj mi proponas, ke ni iru, ĉar la suno jam komencis vojaĝi al la ombroj. La distanco estas iom granda. Ni pasos du riveretojn kaj du valetojn kun monteto inter ili.” La du abeloj flugis rapide el la pordo, kaj rapidis en la sunlumon, kiun ili tiom amas. “Kien ni iru?” demandis la abelo, kiu ne havas la bluan strion. “Ĝis la tri kverkoj apud la farmo, kie ni nin turnos iom dekstren.” La du abeloj komencis babilii. “Ĉu vi scias,” diris unu, “ke multaj el ni devos baldaŭ forlasi la abelujon?” “Ne,” diris la alia, “mi scias, ke ni estas

tre multaj, kaj pro tio mi rapidis havi tiom da nektaro, kiom mi povas preni, por ke ni ne malsatu kiam forestas la floroj. Sed kiam la forlaso okazos?" "Post tri aŭ kvar sunleviĝoj, kiam, oni esperas, nova reĝino naskiĝos, kaj vi scias, ke ni nur havas unu reĝinon en abelujo. Tial kelkaj el ni svarmos kun la nova reĝino." Jen ni estas," diris blustrio. "Ni iru al tiu blua floro en la truo de la muro." Jen ambaŭ abeloj sidis sur la blua subtasoj kiuj enhavis sukeron. Ili rapide plenigis siajn poŝojn, iom manĝis kaj forflugis.

"Vidu, knabo, la unua venigis alian. Mi metos bluan strion sur tiun ankaŭ per la peniko, kaj ni atendos. Ili sendube petos aliajn veni, ĉar la suno baldaŭ subiros."

Post nelonga tempo la subtasoj estis kovritaj de abeloj kiuj forportis ĉion.

"Nu, knabo, ĉu vi opinias, ke la abeloj parolas?"

"Jes, onklo, ĉar se ne, kiel la aliaj povus scii kien veni?"

E. B. J.—British Esperantist.

Recenzoj

TAGLIBRO DE VILAG-PEDELO: St. St. Blicher, tradukis H. J. Bulthuis, L. K. Rekomendita de Esperantista Literatura Asocio. Butin & Jung, Godesberg, Germanlando. Prezo mankas. 16 pp. 12-mo. A short account of the experiences of two Danish country boys written in the form of a journal and covering the period from January 1708 to June 1710. Of only passing interest.

LA ESPERANTO-KOLEKTANTO, sendependa, internacia gazeto, por la intereso de la kolektantoj de ĉiuspecaj esperantaj. Aperas monate; Eldonejo: Josefo Kočoŭrek, Wien, Arthaberplatz 3, Aŭstrujo. Contains a very full catalog of Esperantaj sigelmajkoj, including the Kongresaj markoj, also addresses of persons wishing to exchange stamps, etc. Price not given but a copy will doubtless be sent in exchange for a respondkuponon.

LA LEIPZIGA FOIRO, Printempo 1923. This is a sixteen-page pamphlet, small 8-vo, well printed and in excellent Esperanto, advertising the international fair held at Leipzig twice a year: in the spring from the 4th to the 10th of March and in the fall from the 26th of August to the 1st of September. This is an institution which has been carried on for several centuries and offers one of the best methods of introducing one's goods in Germany. Last year there were 13,000 exhibitors and more than 155,000 visitors, at least 32,000 of them from foreign lands. Esperantists can do a real service to the Movement by calling attention to this Fair among their business acquaintances, advising the use of the Speciala Esperanto-Fako, addressing them as follows: Messamt für die Mustermessen in Leipzig, Esperanto-Fako, Leipzig, Markt 4. Send a respondkuponon for this pamphlet which contains many views of Leipzig with descriptions.

Correspondence

We greatly regret that the following letter from our esteemed Samideano S-ro P. L. Pratley was overlooked at the time of its receipt, due we believe to our absence at the Congress at Union Hill. We are printing it now in the hope that it may still be of use.

469 Clarke Ave.
Westmount,
Que., Canada
la 9an Julio, 1923

Amerika Esperantisto,
Boston, Usono.
Estimataj Amikoj,

Ĉu vi bonvole enpresigos en la A. E. ĵenan aŭ similan demandon?

Al la Esperantistoj ĉie en Ameriko.

Al la Delegito de U. E. A. en Montreal venis la peto de Moskvo, Rusio, ke ni penu trovi fervoran samideanon Georgi Dimitrijeviĉ Tiliĉeev, kies gefratoj korege deziras informojn pri la sorto de sia frato. Nur ĉar li estas entuziasmo, kaj sendube engrupiĝus, oni atendas trovi solan rusion en tiu-ĉi kontinento. Respondu unue al P. L. Pratley Del. U. E. A., 469 Clarke Ave., Westmount, Que., Canada, kiu estas rajtigita repagi elspezojn pri-klopodajn.

Mi ricevis kortuŝan peton de la Del. U. E. A. en Moskvo pri tiu-ĉi afero kaj pere de via ĵurnalo ne estas ne-eble ke iu rekonos lin se vere li aliĝis ian grupon inter ni. Almenaŭ ni povos diri ke ni penis ilin helpi, kaj tio gravas.

Samidenae la via,

P. L. Pratley
Prez. Montreal Esperanto Klubo
Del. U. E. A.
&c. &c.

We must also acknowledge interesting letters from our former Toronto Samideanino Miss Margaret Elliott now of Detroit and also from Mr. Donald E. Parrish of Buffalo. These we hope to reply to personally.

We are sending the communications received from our friend Rev. Theo. Hanssen, Bremer, Iowa to the Central Office for attention.

Please read Page 4 once more. It
may be worth a \$1,000 to the
E. A. N. A.

La Legendo pri la Postlasaĵo de la Maŭro

Rakonto de Washington Irving (daŭrigo)

Tradukita de D-ro Louis Allen, University of Toronto

Kvankam ŝi retenis sin, kiam ŝi estis inter siaj amikinoj, ŝi tamen sin kompensis en sia domo. Pendiginte je la kolo ĉenon el riĉaj orientaj perloj, kaj metinte ĉirkaŭ la brakojn maŭrajn braceletojn, kaj sur la kapon diamantan kufon,—kiu faris strangan kontraston kun ŝiaj malelegantaj ĉifonoj—ŝi flugetadis tien kaj reen en la ĉambro, haltante de tempo al tempo por sin admiri en peco de rompita spegulo. Unu fojon, puŝata de sia naiva vanteco, ŝi eĉ ne povis rezisti la tenton sin montri momenteton en la fenestro, por ĝui la efekton, kiun ŝiaj ornamajoj faros sur la preterpasantoj.

Bedaŭrinde, en tiu momento Pedrillo Pedrugo, la scivolema barbiro, sidis neokupata en sia butikoj, sur la kontraŭa flanko de la strato. Lia atenta okulo kaptis la ekbrilon de diamanto. Tuj li kuris al sia observejo, de kie li mirigite observis la edzinon de la portisto de akvo ornamitan per la juvelaro de orienta fianĉino. Farinte rapidan sed precizan inventaron de ŝiaj riĉaĵoj, li forkuris galope al la domo de la alkaldo. Baldaŭ la terura algŭazilo sekvis denove la postesignojn de la Galicianeto, kaj antaŭ ol la tago finiĝis li denove trenis la kompatindan Peregil antaŭ la juĝiston.

“Kion tio ĉi signifas, kanajlo?” kriis la alkaldo per tondra voĉo. “Vi diris al mi, ke la malfidelulo, kiu mortis en via domo, postlasis nenion krom malplena skatoletoj, kaj nun oni raportas al mi, ke via edzino portadas sur siaj ĉifonoj perlojn kaj diamantojn. Malbenita kanajlo, transdonu tuj la riĉaĵojn de via mizera viktimo kaj pretigu vin por kontentigi la pendingon, kiu jam tro longe atendas vin.”

La terurita portisto de akvo falis sur la genuojn kaj rakontis la tutan historion pri la mirinda maniero, en kiu li akiris siajn riĉaĵojn. La alkaldo, la algŭazilo, kaj la scivolema barbiro avide aŭskultis ĉi tiun araban rakonton pri ensorĉitaj trezoroj. Oni sendis la algŭazilon por alkonduki la Maŭron, kiu partoprenis la sorĉan aventuron. La musulmano eniris, duone paralizita de timo, vidante sin en la manoj de la harpioj de la leĝo. Kiam li ekvidis la Galicianeton, kiu staris kun konfuzita mieno rigardante la plankon, li komprenis ĉion. “Mizera bestaĉo,” li diris, dum li pasis apud li, “ĉu mi ne avertis vin ne babili al via edzino?”

La rakonto de la Maŭro tute konsentis kun tiu de lia kamarado; sed la alkaldo ŝajnis malkredon kaj minacis lin per mal-liberigo kaj severa esplorado de la tuta afero.

“Trankvile, bona sinjoro alkaldo,” diris la musulmano, kiu

jam reakiris siajn kutimajn ruzecon kaj senĝenon. "Ni ne malbonigu la favorojn de Fortuno, malpacante pri ili. Neniu krom ni scias pri ĉi tiu afero—ni gardu la sekreton. En la kaverno ekzistas sufiĉe da trezoroj por riĉigi nin ĉiujn. Promesu al ni justan dividon kaj ni elterigos ĉion, rifuzu—la kaverno restos fermita por ĉiam.

La alkaldo kaj la alĝuazilo interkonsiliĝis aparte. "Promesu kion ajn," konsilis la ruza alĝuazilo, "ĝis kiam vi havos la trezoron. Poste vi povas kapti ĉion, kaj se la kanajloj kuraĝos murmuri, vi minacos bruligi ilin sur ŝtiparo kiel malfidelulojn kaj sorĉistojn."

La konsilo tre plaĉis al la alkaldo. Preninte pli afablan mienon, li sin turnis al la Maŭro: "Tio ĉi estas stranga historio," li diris, "kaj ĝi povas esti vera, sed mi devas konstati ĝian verecon per miaj propraj okuloj. La hodiaŭan nokton vi ripetos la magian ceremonion en mia ĉeesto. Se efektive ekzistas tia trezoro ni amike dividos ĝin inter ni, kaj ni nenion diros pri la afero; sed se vi trompas min, atendu nenian indulgon. Intertempe mi retenos vin sub aresto."

La Maŭro kaj la portisto de akvo ĝoje akceptis la kondiĉojn, sciante, ke la rezultato pravigos iliajn vortojn.

Ĉirkaŭ la noktomezo la alkaldo sekrete elŝteliĝis, akompanata de la alĝuazilo kaj la barbiro, ĉiuj bone armitaj. Ili havis kun si siajn arestitojn, la Maŭron kaj la portiston de akvo, kaj ankaŭ la fortikan azeneton de tiu ĉi lasta, por porti la malkovrotan trezoron. Ili atingis la turon nerimarkite, kaj liginte la azenon al figujo, ili malsupreniris ĝis la kvara kelo de la turo.

Ili ekbruligis la kandleton kaj la Maŭro prenis la manuskripton kaj legis la magian formulon. La tero ekstremis kiel antaŭe kaj la planko malfermiĝis kun bruoj de tondro, malkovrante la mallarĝan ŝtuparon. La alkaldo, la alĝuazilo, kaj la barbiro estis konsternitaj kaj ne povis trovi la kuraĝon por malsupreniri. La Maŭro kaj la portisto de akvo malsupreniris en la suban etaĝon, kie ili trovis la du Maŭrojn sidantajn silente kaj senmove kiel antaŭe. Ili elektis du el la grandaj vazoj plenaj de oraj moneroj kaj multekostaj ŝtonoj. La portisto de akvo portis ilin supren unu post la alia sur siaj ŝultroj, kaj kvankam li estis fortika vireto kaj kutimis porti pezajn ŝarĝojn, li ŝanceliĝis sub ilia pezo, kaj kiam ili estis ŝarĝitaj en la du korbojn de la azeno, li konstatis, ke ili prezentis la maksimuman ŝarĝon, kiun la besto povis porti.

"Ni estu kontentaj por tiu ĉi fojo," diris la Maŭro. "Jen estas tiom da trezoro kiom ni povos forporti nerimarkite, kaj sufiĉe por riĉigi nin ĉiujn laŭ nia plena deziro."

"Ĉu restas ankoraŭ io?" demandis la alkaldo.

(Daŭrigota)

SCIVOLEMULO

La kutima aro da geknabetoj estis ĉirkaŭstarantaj la enirejon la cirka tendo, puŝegantaj unu la alian kaj penegantaj vidi tiom kiom estis videbla tra la duonfermita pordo. Viro apudstaranta ilin rigardis dum kelkaj momentoj; kaj poste, sin prezentante al la biletkolektisto, diris aŭtoritatule: "Bonvole permesu ke ĉiuj ĉi-tiuj geknabetoj eniru la cirkon, kaj diru al mi la nombron, post ilia eniro."

La biletkolektisto tion faris; kaj post la eniro de la lasta knabeto, li diris, "Dudek-ok, Sinjoro."

"Bonege," respondis la sinjoro, ridetante kaj forpromenante, "Mia diveno, do, estis tute ĝusta."

Maljuna fiŝkaptisto—Tiu vaporŝipo estas skota.

Turisto—Kiel vi tion scias?

Maljuna Fiŝkaptisto—Pro tio ke neniam marbirdoj ĝin sekvas.

Li—Kiam monto ne estas monto?

Ŝi—Do?

Li—Kiam ĝi estas ĉe valo.

Amerika Esperantisto

Will you help us to make "Amerika Esperantisto" more widely known? A larger circulation means a better magazine, and a better magazine means larger circulation. We suggest that you get every member of your group to take it regularly. Show it to your friends. See that there is a copy in your public Reading Room every month. In these and other ways which may occur to you, help us to make "Amerika Esperantisto" an outstanding success.

Subscription \$1.00 a year.

"Amerika Esperantisto" 507 Pierce Building
Copley Square, Boston 17, Mass., U. S. A.

Will page 4 be worth a \$1,000
to the E. A. N. A.

Write and tell us what you think.

STRIKE WHILE THE IRON IS HOT—A CLASS THEN AND THERE

BOOKS and PROPAGANDA Material of all kinds are on sale at The ESPERANTO OFFICE

Drop us a postcard asking for a catalog

THE ESPERANTO OFFICE, 507 Pierce Building, Copley Square, Boston 17, Mass., Usona

MISERERE (Wagnalls) kaj THAIS (France) Po \$.50.

La ROZUJO ĈIUMILJARA (Wagnalls)
La AKROBATO de Nia Sinjorino
BLANCHE, la Virgulino de Lille (Schubin)
MIMI, Rakonto pri la Latina Kvartalo dum la Milito
(Giesy) Po \$.35.

La unuaj eldonadoj tradukitaj de
S-RO EDWARD S. PAYSON

Prezidanto de la Esperantista Asocio de Norda Ameriko
Aĉetebraj ĉe la Esperanto Office,
Pierce Bldg., Copley Sq., Boston, Mass.

DEZIRAS KORESPONDI

Four insertions: 25 cents. Announcement consists only of name and full address. Additional matter: 10 c. per line or fraction thereof.

Kvarfoja anonco: 5 poŝtaj respond-kuponoj. Anonco konsistas nur el nomo kaj plena adreso. Plia linio aŭ parto: 2 r. k.

S-ro V. A. Platnikov, Rusujo, Moskvo, Ordinskij Tupik d. 6, Rv. 19, sendas salutojn al siaj malnovaj korespondantoj kaj deziras renovigi korespondadon kun ili. Ankaŭ deziras korespondadi kun Esperantistoj de ĉiuj landoj. Promesas respondi. Li povas interŝanĝi librojn, gazetojn, jurnalojn, p.k. aŭ leterojn, k.t.p.

S-ro Jan Merta, Forberk 5, Wamberk, Ĉeĥoslovakia.

Chas. Scanlon, University, Alabama (Usono) kolegia studento deziras studentajn korespondojn. 11

Roy Johnson, 1168 W. 24th Street, Los Angeles, Calif., deziras korespondojn en ĉiuj landoj 11

THE WRITER'S MONTHLY

Edited by J. Berg Esenwein

A magazine of real help for those who write. Carolyn Wells says:

"The best magazine of its kind because it is practical."

Single copies 25 cents \$3.00 a year

THE WRITER'S MONTHLY, Dept. A
Springfield, Mass., U. S. A.

ATTENTION! ESPERANTISTS!

The LLANO PUBLICATIONS

record the doings of the Llano Co-operative Colony in Louisiana. This group of co-operators are using Esperanto largely and aim to use it in their every day work. It is probably the only community of its kind. Children are taught Esperanto in the High school course. They are also co-operating in the production and distribution of the necessities of life. They have a beautiful social life in a healthy happy community. Write for literature and ask for a sample copy free.

LLANO CO-OPERATIVE COLONY

Leesville, Louisiana.

SKANDINAVA ESPERANTISTO

Monata internacia gazeto, ĉefe en Esperanto, parte en sveda lingvo. Enhavas artikolojn pri lingvoj, scienco, propagando esperanta, informojn ĉiuspecajn, k. a.

Jarabono: duondolaro

Adm: Skandinava Esperanto-Instituto,
419 Seventh St., Rockford, Illinois,

USONO

ADVERTISE IN ENGLISH — AND IN ESPERANTO

Reklamoj \$20. po paĝo— $\frac{1}{4}$ paĝaj aŭ pli—10 numeroj sen ŝanĝo \$150. Perantoj skribu, pri rabato.

THE PERSON WHO NEGLECTS TO
STUDY ESPERANTO

IS BLIND, DEAF, AND DUMB TO THE
WORLD HE NOW LIVES IN

ESPERANTO HAS THE ENDORSEMENT OF EVERY
REASONABLE INVESTIGATOR

as the one PRACTICAL auxiliary language
Recognized and in use as such since the World War by:

The International Red Cross
The World Union of International Associations
The French and Italian Associations for the Advancement of Science
The French Academy of Sciences
The International Women's Suffrage Alliance
The International Peace Bureau
The International Labor Office
The World Union of Women
The Catholic International League of Youth
The Young Men's Christian Association
The International Bureau of Freemasons
The International Fairs of Leipzig, Frankfort, Lyons, Paris, Basle,
Padua, Lisbon, Barcelona, Bratislau, Bordeaux, Vienna, Reichenburg,
Malmoe, and Helsingfors
The Centennial Exposition of Brazil
The Paris Chamber of Commerce
and dozens of other organizations

UNANIMOUSLY ENDORSED BY LEAGUE OF NATIONS ASSEMBLY
By vote of September 21, 1922

HESITATE NO LONGER

ELEMENTARY and ADVANCED

CLASSES FOR STUDY OF THE LANGUAGE

are now just forming in all the principal cities of
NORTH AMERICA
and courses by correspondence may be arranged for anywhere

(If you lack details as to local courses write today to)
The Central Office of the Esperanto Association of North America
507 Pierce Bldg., Copley Sq., Boston 17, Mass., Hdqrs. for information & supplies